

Abstrakt:

Tato dizertační práce se zabývá didaktickou transformací moderních vědních poznatků z oblasti paleoantropologie a evoluční antropologie do výuky věd o člověku na 2. a 3. stupni v České republice. Hlavním cílem práce, realizovaným čtyřmi na sebe navazujícími studii, je popis a analýza tohoto komplexního a několikastupňového procesu, který spoluutváří celá řada činitelů. První fází výzkumu byla obsahová analýza tématu ve 32 učebních textech a dále analýza prostředí a rámce, ve kterém v našich podmínkách výuka tématu probíhá.

Kvantitativní dotazníkové šetření mezi 217 učiteli doplnila kvalitativní studie (polostrukturované rozhovory s 10 učiteli). Poslední studie, analyzující postoje a znalosti studentů, čili adresátů procesu didaktické transformace, byla realizována opět dotazníkovým šetřením a to na 660 studentech. Z našich zjištění vyplývá, že současné naladění české společnosti, související s jejím náboženským přesvědčením, nepředstavuje žádnou zásadní bariéru pro výuku evolučních témat, včetně evoluce člověka. Do učebnic a učebních textů pro základní a střední školy se nové poznatky a koncepce dostávají řádově desetiletí, výjimky ale existují. Jako klíčoví aktéři v procesu didaktické transformace se jeví učitelé, přičemž nezáleží pouze na tom, jaké informace učitelé svým svěřencům předkládají, ale také jakým způsobem je učí s informacemi zacházet a jaký vztah k tématu u svých žáků a studentů budují.